

© The Economist

El Govern populista de Polònia, encapçalat pel partit Llei i Justícia (LiJ), ha rebut una bona dosi de protestes des que va arribar al poder al final del 2015. Els manifestants es van congregar als carrers de Varsòvia quan el Govern va intentar afeblir el tribunal constitucional i omplir-lo de lleialistes. Van tornar a sortir al carrer quan va purgar més de 130 periodistes dels mitjans públics. Milers de dones vestides de negre van manifestar-se contra un pla per fer encara més difícil avortar. Però l'onada de protestes començada el 13 de desembre, que inclou una seguda parlamentària dels diputats de l'oposició, fa pensar que el descontentament anirà a més.

La desavenença més recent va començar el 13 de desembre, 35è aniversari de la llei marcial a la Polònia comunista. Aquell dia el Govern va aprovar una llei que restringia la llibertat de reunió. Els llocs per fer manifestacions es poden reservar per a fins a tres anys, diu, però es donarà preferència als mítings "cíclics" que celebren "esdeveniments especialment... importants per a la història de Polònia" (en lloc de, posem per cas, protestes contra les accions del Govern). Qualsevol manifestació contrària s'ha de mantenir a un mínim de 100 metres. Milers de persones van marxar, tot i el fred gèlid, per denunciar la reforma.

El descontentament es va escampar més espontàniament uns quants dies més tard, quan el Govern va proposar restringir el moviment dels periodistes al Parlament. En comptes de barrejar-se amb els diputats als passadissos, els reporters serien confinats en un centre de premsa separat. Només als mitjans governamentals, ara farcits de simpatitzants de LiJ, se'ls permetria gravar dintre la cambra parlamentària.

En senyal de protesta, Michal Szczerba, diputat de Plataforma Cívica (PC), un dels dos principals partits de l'oposició, es va aixecar per parlar exhibint un cartell que deia "mitjans lliures al Sejm [Parlament]". El president del Parlament el va amonestar i li va prohibir participar en el debat. Desenes de polítics més van unir-se a ell a la tribuna, on van estar-se asseguts durant dies.

Allò va provocar que la sessió parlamentària s'hagués de traslladar a una

Hivern de descontentament

Augmenten les protestes contra el Govern nacionalista de Polònia. El partit Llei i Justícia restringeix la llibertat de reunió i el moviment dels periodistes al Parlament.

altra cambra, on els polítics de LiJ van aprovar el pressupost. Altres diputats diuen que no hi havia la presència de membres de l'oposició; alguns afirmen que no se'ls va permetre entrar a la sala. "No sabem qui va votar, si realment hi havia quòrum", diu Rafal Trzaskowski, polític de PC. La votació, segons Trzaskowski, va ser il·legal.

El punt d'inflexió

L'escàndol al Sejm marca l'inici d'un nou estadi en la política polonesa. És la continuació de mesos de consternació creixent envers un Govern cada cop més excèntric. Al juliol la Comissió Europea va declarar que els canvis fets al tribunal constitucional posaven en perill l'imperi de la llei. LiJ tenia tres me-

alarmant. A les ONG liberals els fa molta por quedar-ne excloses. Al novembre una sèrie de diagrames animats apareguts a les notícies del vespre de la televisió pública presentaven les ONG com una xarxa de clientelisme que s'engreixava amb els diners dels contribuents. Les fletxes relacionaven aquestes acusacions amb George Soros, un filantrop jueu i defensor de moltes organitzacions liberal-socials.

Els esdeveniments recents semblen haver reforçat tant PC com Nowoczesna ('modern'), dos partits centristes. Si poguessin treballar plegats, podrien exigir responsabilitats al partit del Govern. Enquestes recents fan pensar que el seu suport sumat és més elevat que el de LiJ.

I l'economia va amb el vent en contra. Va créixer a un índex anualitzat d'un 2,5% el tercer trimestre, el valor més baix des del 2013. Els inversors estrangers estan inquietos. Els organismes de la UE encara donen voltes a com abordar els canvis al tribunal constitucional.

Els simpatitzants de LiJ sostenen que les reaccions als esdeveniments recents han estat exagerades. El partit, que va al capdavant a les enquestes, encara té el suport de molts votants, sobretot de fora de Varsòvia, gràcies a polítiques populars com una prestació per fill i la reducció de l'edat de jubilació. Però se l'està jugant. •

Traducció d'Arnau Figueras

sos per respondre, però simplement en va fer cas omís.

Polítics coneguts –entre ells l'ex-president Lech Walesa, que amb el moviment Solidaritat van fer caure el comunisme– lamenten que Polònia faci marxa enrere de dues dècades de progrés democràtic. En una entrevista amb *Politico*, Walesa va dir que la UE hauria d'expulsar Polònia. En un discurs del 17 de desembre, Donald Tusk, president del Consell Europeu i ex-primer ministre de Polònia, va advertir dels perills per a la democràcia.

Els tentacles de LiJ s'estenen del Govern als mitjans i a la societat civil. En una entrevista recent Beata Szydło, primera ministra, va afirmar que "milers de milions" de zlotys de fons públics anaven a ONG lleials a polítics de l'oposició. Per corregir això, Szydło vol crear un Centre Nacional per al Desenvolupament de la Societat Civil que assumirà la gestió de fons per a ONG. Adam Bodnar, "síndic de greuges" de Polònia, ho troba

Contra les aules
Tomàs Llopis

CONTRA LES AULES
de TOMÀS LLOPIS

NOVETATS 314
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter
Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com